

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂDIRECTOR: **C. G. DISSESCU**PRIM-REDACTOR: **V. ATHANASOVICI**Redactori: **PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU**ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECAREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57REDACTOR - ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR**Un număr: 50 bani**
Un număr vechi 1 leu**COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

1 Ianuarie 1915 de d-l Siliu Rădulescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III:* Nicolae Capră cu D. Semo.*Curtea de apel din Iași, secțiunea II:* Direcția căilor ferate române cu Ioana Potamian.*Tribunalul Ilfov, secțiunea I civilă:* Locot.-colonel Teodor Atanasiu cu Mănăstirea Căldărușani și I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, fost mitropolit pîmat.*Buletinul publicațiilor judiciare.***I IANUARIE 1915**

La începutul anului care s'a sfârșit, *Dreptul* salută prin pana maestră a profesorului dela Iași reformele agrare ce aveau să se înfăptuiască și chemarea la viața politică a elementului țărănesc. Anul 1914, care promitea această eră de progres și fericire, a fost un an nefast și odios.

Sub presiunea evenimentelor, reformele a trebuit să fie abandonate, iar Parlamentul chemat a face operă de constituent, silit a se ocupa de alte nevoi mai imperative.

Eram după strălucitul succes al păcii dela București, când ne surprinse conflictul raselor ce a izbucnit aducând ura de moarte între popoare și toate calamitățile. Dreptul fu violat cu sălbăticie și suprimat, iar în locul lui se impuse forța și necesitatea care nu cunoaște legi!

Cataclismul se întinse până la granițele României, încât trebuia a ne gândi și noi la soarta noastră. Ce avem de făcut? Cu cine să ne alipim?

În primele clipe de îngrijorare, s'a adunat Con-

siliul de Coroană și, după matură chibzuință, a hotărât starea de expectativă, atitudine înțeleaptă pe care o pășim și acum și care ne-a îngăduit să rămânem cu forțele intacte până azi.

Dar această expectativă sau neutralitate până când? Lăsa vom să treacă momentul prielnic de reintregire a neamului?

Aceste întrebări frământau mințile românești, când moartea Regelui Carol veni pe neașteptate să ne îngrijoreze și mai mult. Căci evenimentul fatal ce se produse, făcî să dispară dela cârma țării, în împrejurările cele mai grele pentru noi, marele conducător în care ne puneam toată nădejdea și încrederea.

Cum să nu hulim anul acesta de doliu și nenorociri?

Pășim azi pragul unui an nou. Care ne va fi ursita în zilele ce vor veni?

În capul țării se află un nou Rege, Ferdinand I, care luând în mână cârma Statului, s'a arătat din prima zi identificat cu aspirațiunile naționale și a reunit în jurul tronului ca prin farmec dragostea și speranțele poporului român.

Fi-va dat anului 1915, să înscrie în fastele sale înfăptuirea idealului național?

Toate puterile Statului și toate energiile sunt în mișcare pentru opera de pregătire. Corpurile legiuitoare într'un acord unanim au votat legile necesare pentru apărarea națională și întărirea armatei, precum și o lege excepțională menită a aduce toate ușurările posibile și a asigura funcționarea justiției în cazul eventual de mobilizare și intrare în acțiune.

În ordinea economică, primul fenomen produs al conflagrațiunii care s'gduie și sărăcește lumea,

a fost o mare lipsă de bani și o panică financiară.

Datorim intervențiunii fericite a Băncii Naționale evitarea unui pericol care amenință să paralizaze întreaga viață materială a României.

Se știe, în adevăr, că proporția capitalului strein investit în afacerile noastre de bancă e destul de însemnată. Din datele ce avem sub ochi, rezultă că din 206.500.000 lei, cât reprezintă totalitatea acestui capital, nu mai puțin de 75 milioane revine capitalului strein. Tot acest capital fiind retras în mod intempestiv în țara lui de origine, băncile comanditate s'au văzut silite să suspende brusc orice operațiuni. În o situație tot așa de critică s'au găsit și băncile cu capital românesc care au avut de rambursat în străinătate sume din cele ce aveau în depozit.

Banca Națională procurând fondurile necesare, a făcut ca enorma sumă de 40 milioane la care se urcă depunerile spre fructificare, să poată fi plătită cu înlesnire, ceea ce a readus încrederea în public și a înlăturat panica.

Dacă la aceasta adăogăm împrumutul de 200 milioane făcut Statului și resursele ce 'i mai ține la dispoziție pentru nevoi eventuale, avem o idee completă de rolul însemnat în timpul de față al primului institut de credit al României.

Aceste constatări pe care le sugerează realitatea faptelor, ne arată că naționalizarea instituțiilor de credit, ca și aceea a industriei și a transporturilor este o condițiune indispensabilă a vitalității noastre ca Stat și ca națiune.

În domeniul dreptului, o chestiune de actualitate este aceea a daunelor provenite din cauza războiului.

Se știe că, în regulă generală, faptele de război nu dau loc la nici o despăgubire, în virtutea principiului că nimeni nu este ținut să răspundă de cazurile de forță majoră. Astfel, în timp de război, măsurile de apărare luate de autoritatea militară, când ele se impun ca o necesitate a luptei contra dușmanului, se consideră ca un caz de forță majoră și, în asemenea caz, Statul nu datorește nici o despăgubire aceluia cari au suferit paguba.

Astăzi concepția juridică e alta. Solidaritatea națională și echitatea socială impun Statului un rol mai tutelar și mai generos. Această evoluțiune juridică a dat loc în Franța la instituirea unei comisii sub președinția d-lui Leon Bourgeois care să evalueze în părțile ce au suferit mai mult de pe urma războiului pagubele ce au a fi plătite de Statul francez.

După cum vedem, triumful ideilor de drept și umanitate e manifest.

Multe alte probleme de felul aceleia pe care o atinserăm așteaptă soluția lor evolutivă prin adaptarea dreptului la progresul vieții economice și sociale. Aceste refome pe care le impune evoluția juridică a timpului, sunt patrimoniul viitorului apropiat, al perioadei de liniște care va veni, cum a zis Regina, *când ne vom întoarce*.

Pregătirea națiunii e desăvârșită. Anul care începe, ne deschide orizontul dreptului nostru istoric. Pentru a 'l cuceri, vom porni la ceasul chemării cu avântul sufletelor noastre!

Siliu Rădulescu

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 14 Noembrie 1914

Președința d-lui I. Duca, președinte

Nicolae Capră cu D. Semo

MANDAT SALARIAT. — SCRISORI. — INTERPRETAREA LOR PENTRU PROBA MANDATULUI. — INSTANȚE DE FOND. — SUVERANĂ APRECIERE. — ART. 1546 ȘI URM. C. CIV.

MANDAT. — DESFIINȚARE. — MANDATAR. — DREPTUL LA CHELTUELI ȘI ONORARIU. — ART. 1546 ȘI 1547 C. CIV.

MANDAT. — MANDATAR. — EXECUTAREA MANDATULUI. — APRECIERE SUVERANĂ A INSTANȚELOR DE FOND. — ART. 1546 ȘI 1547 C. CIV.

MANDAT. — MANDATAR. — CHELTUELI. — QUANTUMUL LOR. — APRECIERE SUVERANĂ A INSTANȚEI DE FOND. — ART. 1547 C. CIV.

1° Interpretarea scrisorilor din cuprinsul cărora instanța de fond stabilește existența unei convențiuni de mandat salariat, este o chestiune de fapt lăsată la suverana interpretare a instanțelor de fond, întrucât se constată că ea nu a denaturat conținutul acelor acte.

2° Desființarea unui contract de mandat, de către mandante fără să se poată imputa vre o culpă mandatarului care și-a îndeplinit în totul însărcinarea dată, nu poate atrage pentru mandatar pierderea onorarului și a speșelor ce a făcut.

3° Aprecierea împrejurărilor de fapt din care instanța de fond deduce și constată că mandatarul și-a îndeplinit în mod complet însărcinarea dată, este lăsată la suverana apreciere a a-

celei instanțe și scapă de sub controlul Inaltei Curți de casație.

4° În lipsa unei probe concrete care să fixeze cheltuelile făcute de un mandatar în executarea mandatului, instanțele de fond sunt în drept să aprecieze quantumul acelor cheltueli fără ca prin aceasta să comită un exces de putere.

No. 353.— Respins recursul făcut de Nicolae Capră, contra deciziei comerciale No. 24 din 1914, a Curții de apel din Craiova, secția I, în proces cu Dumitru Semo, reprezentat azi prin Alfred Gutman, tatăl legitim al copiilor săi minori adoptați.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier St. Miculescu.

S'au ascultat: d-l avocat N. Mitescu, din partea recurentului, în desvoltarea motivelor de recurs; d-nii avocați S. Rosental și Tache Ionescu, din partea intimatului, în combateri, d-l procuror-general Sc. Popescu, în concluzii pentru respingere.

Curtea deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare bazate:

I. «Pe violarea art. 1412 c. civ., greșită aplicare a art. 1547 și 1548 c. civ., exces de putere, întru cât eronat socotește Curtea că convențiunii ce luase naștere între Capră și Semo, trebuie să i se aplice regulile mandatului salariat, în timp ce acea convenție era o locațiune de lucrare condiționată nu de execuțiunea lucrării ci de complectea ei reușită, prevăzându-se numai în acest caz drept salariu un premiu.»

II. «Pe denaturarea actelor, exces de putere, eroare și confuziune de fapte și de efectul lor juridic, omisiune esențială, întru cât Curtea trecând peste propria recunoaștere dintr'o scrisoare a lui Semo, că nu poate obține împrumutul, denaturează sensul declarației lui și omite a se pronunța asupra apărării că împrumutul admis numai în principiu nu poate fi confundat cu cel convenit definitiv.»

Având în vedere că procesul rezolvit de instanțele de fond are de obiect acțiunea intentată de Demetru Semo, reprezentat acum prin moștenitorii săi minori Elena și Bernhard Gutmann, în calitate de copii adoptivi, intimați în prezentul recurs contra recurentului N. Capră, pentru plata sumei de 196.000 lei, pe temeiul unei convențiuni încheiată la 6 August 1909, prin care Semo era autorizat de către Capră să negocieze cumpărarea moșiei Șuvărăști din județul Teleorman cu prețul de un milion opt sute mii lei;

Că, atât tribunalul comercial Ilfov, cât și Curtea de apel din secția I, care a judecat ca instanță de trimitere în urma casării deciziei No. 43 din 1913, a Curții de apel din București secția I, Craiova, au ad-

mis în parte acțiunea și au obligat pe N. Capră să plătească lui D. Semo suma de optzeci mii lei;

Având în vedere că, pentru a decide astfel, Curtea de apel, analizând și interpretând cele două scrisori cu data de 6 August 1909, adresate de N. Capră lui D. Semo, constată că din cuprinsul lor, reese că între părți, a intervenit un contract prin care se stipulă în mod precis că Semo este autorizat să negocieze și să încheie cumpărarea moșiei Șuvărăști, arătându-se și prețul cu care urmă a se face cumpărarea și onorariul ce i se oferă, ceea ce constituie un contract de mandat salariat;

Că, apoi, din depunerile martorilor, Curtea de apel constată că nu i se poate imputa lui Semo, nici culpă nici neglijență, pentru că în mai puțin de două luni a tranșat cu reprezentantul proprietarei cumpărarea moșiei Șuvărăști, iar cu Banca Generală a tratat chestiunea împrumutului ce urmă a se acorda lui Capră pentru cumpărarea moșiei; că, a obținut în principiu dela bancă contractarea împrumutului; că, dar Semo și-a îndeplinit însărcinarea; că, dacă împrumutul s'a realizat în urmă de un altul și actul de vânzare s'a efectuat tocmai la Decembrie 1909, aceasta provine din faptul lui Capră, care voind să scape de plata onorariului promis lui Semo, i-a retras fără nici un motiv însărcinarea printr'o somație ce i-a adresat la 28 Octombrie 1909;

Că, în ce privește onorariul, Curtea constată că din suma de 250.000 lei pe care Capră o pune la dispoziția lui Semo pentru taxe, onorariu și cheltueli, urmează să scadă ca cheltuită de Capră suma de 170.000 lei și apreciind menține ca onorar pentru Semo, cifra de optzeci mii lei;

Având în vedere că interpretarea scrisorilor din 6 August 1909, din cuprinsul cărora instanța de fond a stabilit contractul de mandat salariat, ce s'a încheiat între părți, este o chestiune de fapt lăsată la suverana apreciere a instanței de fond, întru cât se constată că ea nu a denaturat conținutul acelor acte;

Considerând dar, că fiind vorba de un contract de mandat, desființarea acestui contract de către mandante fără să se poată imputa vr'o culpă mandatarului care și-a îndeplinit în totul însărcinarea dată, precum constată în speță Curtea de apel, nu poate atrage pentru dânsul pierderea onorariului și a speselor ce a făcut;

Având în vedere că tot asemenea scapă de sub controlul Curții de casație aprecierea împrejurărilor de fapt din care instanța de fond deduce și constată că mandatarul și-a îndeplinit în mod complet însărcinarea dată;

Că, dar, în fața unor asemenea constatări în fapt Curtea de apel a făcut o bună aplicare a principiilor în materie de mandat, când a obligat pe recurentul N. Capră la plata onorariului promis lui Semo, din momentul ce s'a stabilit că mandatarul D. Semo a executat în totul mandatul ce a avut dela Capră;

Că, de accia motivele I și II de casare sunt neîntemeiate și trebuie să fie respinse.

„Asupra motivului III de casare bazat pe exces de putere, violarea principiilor în materie de probațiune, intru cât am cerut proba cu martori că cheltuelile făcute atingeau suma de 210.000 lei, probă pe care Curtea o respinge susținând că suveranitatea de apreciere implică dispensa de a cerceta proba produsă și deci cea cerută.“

Având în vedere că pentru a respinge ca inutilă în cauză proba cu martori cerută de recurentul N. Capră, spre a dovedi că a făcut cheltueli în sumă de 200.000 lei, Curtea de apel motivează că Capră nu a precizat cui a plătit și ce sumă a plătit, marginindu-se a spune ca a mai plătit și la altă persoană;

Având în vedere că instanțele de fond sunt în drept a respinge o probă cerută dacă o găsesc inutilă în cauză, destul să-și motiveze decizia în această privință;

Că, în speță, decizia Curței de apel, este motivată asupra acestui punct așa că și acest motiv de casare este neîntemeiat;

Având în vedere apoi că Curtea de apel motivează că Capră a făcut cheltueli pe care Curtea le-a apreciat și fixat la suma de 86.000 lei, pe care a redus-o din onorarul convenit lui D. Semo;

Având în vedere că în lipsa vre-unei probe concrete produse de Capră care cerea scăderea unor cheltueli, Curtea de apel a putut să fixeze după apreciere quatumul acelor cheltueli, fără ca, prin aceasta să săvârșească vr'un exces de putere de care să se poată plânga recurentul N. Capră;

Că, dar și acest ultim punct din motivul al treilea este neîntemeiat și trebuie să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Noembrie 1914

Președinta d-lui Em. Cernătescu, consilier

Direcția căilor ferate române cu Ioana Potamian

ACCIDENTE DE MUNCĂ. — RISC PROFESIONAL. — ACCIDENTE ÎNTÂMPLATE ANTERIOR LEGEI DIN 2 IANUARIE 1902.

LEGE NOUĂ. — EFECTE LEGALE. — FAPT MATERIAL GENERATOR DE DREPTURI PREEXISTENTE.

1° Legea din 2 Ianuarie 1912, pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești, transformând însăși criteriul juridic al responsabilității legale în materie de accidente profesionale întâmplate în fabrici și ateliere, nu poate avea caracterul unei simple legi procedurale de organizare a instanțelor și de regulare a competenței, și ca atare nu se poate aplică cu efect retroactiv și asupra accidentelor întâmplate anterior ei, dar a căror lichidare se urmărește sub regimul acestei legi

2° Efectele legale ale unui fapt material generator de drepturi, ca și a oricărui raport juridic, urmează a fi regulate după legea în vigoare în momentul îndeplinirii actului, potrivit adagiului *tempus regit actum*, de unde rezultă că oridecâteori o lege nouă suprimă sau modifică un drept consacrat prin o lege veche abrogată, legea nouă nu poate fi susceptibilă de interpretare retroactivă, pentru bunul motiv că o atare interpretare ar lovi în drepturi născute și deci preexistente ale părților.

Respins incidentul de necompetință ridicat de direcția căilor ferate române, în proces cu Ioana Potamian, pentru daune.

S'au ascultat: d-l avocat Mihai Chirițescu, din partea direcției C. F. R., și d-nii avocați Filip Ciorapciu și Al. Dabija din partea reclamantei Ioana Potamian.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Direcția generală a căilor ferate române, prin procuratorul ei d-l avocat Paul Capeleanu, contra sentinței tribunalului de Iași, secția I, No. 32 din 22 Ianuarie 1914, prin care admitându-se în parte acțiunea intentată de Ioana Potamian, contra zisei direcțiuni, a obligat

pe aceasta a plăti reclamantei suma de 4.000 lei, daune-morale și materiale plus una sută lei cheltueli de judecată ;

Având în vedere că din actele aflate la dosar și din debateriile orale urmate în cauză se constată în fapt următoarele :

Fata Adela Potamian, în etate de 16 ani, fiica legitimă a reclamantei Ioana Potamian, era angajată de mai mult timp ca lucrătoare cu ziua la fabrica de cărămidă Ciurea din județul Iași, proprietatea direcției C. F. R., fiind obligată a încărcă în vagonet cărămida crudă și apoi a împinge pe șine vagonetul încărcat până în interiorul fabricii, unde apoi cărămida urmă a fi așezată în cuptor pentru ardere. În ziua de 6 Mai 1911, pe când numita lucrătoare împingea pe șine vagonetul ei, la un punct unde panta șinelor era mai înclinată, a fost ajunsă din urmă de un alt vagonet ce venea din urmă cu mare viteză, și fiind astfel prinsă între ambele vagonete, a fost lovită și strivită atât de grav, încât a doua zi fata Adela Potamian a încetat din viață.

La 31 August 1912, reclamanta Ioana Potamian introduce acțiune contra direcției C. F. R., proprietara și exploatoarea fabricii, cerând suma de 20 mii lei, daune-morale și materiale. Tribunalul Iași, secția I, în urma cercetărilor locale și a martorilor ascultați, a admis în parte acțiunea, condamnând pe pârâtă la 4.000 lei daune.

Având în vedere că direcția C. F. R., prin avocatului Mihai Chirișescu, opune pe calea apelului, în primul loc, incidentul de necompetință *ratione materiae*, susținând că dauna reclamată urmează a fi lichidată în cazul de față nu după normele dreptului comun, ci conform noii legi de organizare a meseriilor, care cu toate că s'a promulgat la 25 Ianuarie 1912, iar accidentul mortal s'a întâmplat la 6 Mai 1911, totuși fiind o lege de competență și de organizare a instanțelor, este de ordine publică și urmează a fi aplicată cu efect retroactiv, art. 1 din codul civil, neavându-și aci nici o aplicație.

În speța de față, partea vătămată trebuie, potrivit prescripțiilor art. 222 din noua lege, să-și valorifice dreptul de daune înaintea Casei centrale a meseriilor, care judecă ca primă instanță, cu drept de apel la comisiunea specială instituită de lege, și aceasta cu atât mai mult, cu cât nu poate fi vorba aci de

atingerea vreunui drept câștigat, de oarece cu toate că accidentul a avut loc la 6 Mai 1911, deci înaintea promulgării legii noi, reclamația însă a fost întemeiată la 31 August 1912, posterior aplicării legii noi, în vocând în sprijinul argumentărilor sale jurisprudența recentă, dată într'o speță analogă, de Curtea de apel din București.

Având în vedere că reclamanta, prin avocații ei F. Ciorapciu și Al. Dabija, susține că legea nouă a meseriilor nu-și poate avea aplicarea în speța de față, întrucât accidentul mortal întâmplându-se înaintea promulgării acestei legi, acțiunea în daune e bine intentată pe calea dreptului comun ;

Având în vedere că chestiunea dedusă înaintea Curței este aceea de a se ști dacă noua lege a meseriilor este numai o lege de competență și de organizare a instanțelor, care se mărginește pur și simplu de a reglementa condițiunile și modul de exercitare și valorificare a dreptului de daune, provenit dintr'un accident profesional, înaintea instanțelor noi excepționale de judecată, lege aplicabilă cu efect retroactiv și asupra accidentelor întâmplante anterior aplicării ei, dar a căror lichidare se urmărește sub regimul ei, sau din contra legea nouă a meseriilor are un caracter mai important, acela de a statua asupra însuși fondului dreptului de daune, de a modifica în esența ei însăși concepția juridică a reparațiilor datorate victimei unui accident profesional, în care caz evident că legea nouă n'ar fi numai o lege de competență și de organizare a instanțelor și n'ar putea avea prin ea însăși caracterul unei legi aplicabile cu efect retroactiv ;

Având în vedere că legea din 29 Ianuarie 1912, organizând principiul obligativității asigurărilor mutuale, atât din partea patronilor cât și a lucrătorilor, contra boalei, a accidentelor sau a invalidității în fabrici și ateliere, a înțeles a operă o transformare radicală a însuși principiului responsabilității legale a patronilor și comitenților, desființând complet vechea noțiune de drept comun a culpei delictuale (art. 998, 999, 1000 c. civ.) și înlocuind-o prin noua concepție a riscului profesional, după care reparațiunea este datorată lucrătorului asigurat de plin drept, independent de orice idee de culpă, și este apreciată după un anumit tarif, imediat ce accidentul profesional a survenit, apreciere care se face de către

Casa Centrală a meseriilor, iar în caz de nemulțumire cu drept de apel la comisiunea specială instituită de lege, compusă din trei consilieri ai Curței de casație.

Dacă e așa atunci rămâne bine stabilit că legea din 29 Ianuarie 1912, nu este numai o simplă lege de competență și de organizare a instanțelor, și astfel fiind ea nu poate avea, efect retroactiv și nu poate governa faptele și situațiunile juridice anterioare ei.

Toate accidentele profesionale întâmplare înaintea promulgării ei, rămân dar sub imperiul legii vechi, care e codul civil, indiferent dacă au fost sau nu sezise instanțele vechi de judecată cu lichidarea pretențiilor izvorâte din aceste accidente, și aceasta pentru bunul motiv că consecințele legale ale unui fapt material generator de drepturi ca și a oricărui raport juridic, urmează a fi regulate după legea în vigoare în momentul îndeplinirii actului, conform principiului *tempus regit actum* (analog principiului *locus regit actum* relativ la autoritatea teritorială a legilor).

Legea nouă a organizării meseriilor, modificatoare a criteriului responsabilității legale în materie de accidente profesionale, nu-și poate avea vre o aplicare la cazurile anterioare, pentru că în momentul promulgării ei dreptul victimei era deja născut, actul material, generator al acestui drept, fiind deja îndeplinit.

Afară de aceasta, dacă la speța noastră ar fi să aplicăm legea nouă, pentru simplul motiv că partea n'a sezizat înaintea promulgării ei instanțele vechi de judecată, atunci am comite cea mai mare nedreptate, desființând un drept născut și preexistent al victimei.

În adevăr, reclamanta Ioana Potamian cere dela direcția C. F. R. 20.000 lei, daune-morale, pentru accidentul mortal întâmplat ficei sale Adela, invocând culpa delictuală a patronului fabricii, pe baza art. 999 și 1000 din codul civil. Or, legea nouă a meseriilor, prin art. 147, desființează formal dreptul ascendenților de a cere daune-morale dela Cassa Centrală a meseriilor, întru cât, prin acest text, ascendenții nu au drept la rentă, decât dacă fac dovadă că erau întreținuți de decedat. Dacă este așa, atunci mai putem da oare interpretare retroactivă legii noi? A admite afirmativa, cum pretinde d-l

avocat al căilor ferate, ar însemna a zice că Ioana Potamian a pierdut dreptul de a intenta acțiune în daune-morale pe baza dispozițiilor codului civil, pentru motivul că posterior a intervenit o schimbare de voință a legiuitorului, care-i răpește acest drept. Acest mod de a vedea este, ni se pare, nu numai inechitabil, dar și inadmisibil, pentru că oridecâteori o lege nouă suprimă sau modifică un drept consacrat de legea veche abrogată, legea nouă nu poate avea o interpretare retroactivă, pentru că altfel s'ar lovi în drepturi câștigate anterior de părți (vezi *Ambr. Colin & H. Capitan*, vol. I, 47; *Vareilles-Sommiers. Revue Critique*, vol. XXII. p. 444.

Având în vedere că, afară de motivele puternice expuse mai sus, există și un argument de text care ne îndreptățește a zice că legiuitorul n'a înțeles nici odată a se da o aplicare retroactivă legii noi din 29 Ianuarie 1912. În adevăr, art. 222 din lege glăsuiește ritos că numai lucrătorul asigurat poate cere dela Casa Centrală a meseriilor pensie pentru bătrânețe, pentru invaliditate sau pentru accident, iar art. 116, 118 și 175 spun că asiguratul, dacă nu a plătit cotizațiile regulat un număr anumit de săptămâni, pierde dreptul la orice pensie. De aci rezultă învederat că legea nouă nu vizează de cât pe lucrătorii asigurați, adică cari au funcționat sub regimul ei.

Având în vedere că astfel fiind, incidentul de declinare de competență este neîntemeiat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Vespasian Erbiceanu, respinge incidentul de declinare de competență.

Semnați: Em. Cernătescu, C. Busdugan, Vespasian Erbiceanu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I CIVILĂ

Audiența dela 5 Noembrie 1914

Președința d-lui I. Manu, președinte

Locot-colonel Teodor Atanasiu cu Mănăstirea Căldărușani și
I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, fost mitropolit primat

MANDAT. — MANDATAR. — DEPĂȘIREA PUTERILOR ACORDATE PRIN
MANDAT. — ART. 1545 C. CIV.

STAT. — AUTORITATE TUTELARĂ. — AUTORITATE SUPUSĂ PUTERII
TUTELARE A STATULUI. — ACT ILEGAL. — ANULARE. — MANDATAR.
— REPREZENTANT LEGAL. — ART. 1545 SI 1546 C. CIV.

1° Potrivit art. 1545 c. civ., mandatarul care
a dat părții cu care a contractat în asemenea

calitate o îndestulă arătare de puterile primite, nu mai poate fi ținut a garanta ceace s'a făcut afară din marginile mandatului.

2° Daca printr'un act al Statului ca autoritate tutelară se împedică în urmă consecințele unei vânzări, făcută de o autoritate supusă lui, nu poate fi declarat răspunzător pentru aceasta nici reprezentantul legal al acestei autorități nici autoritatea însăși.

Respinsă acțiunea colonelului Th. Atanasiu, împotriva I. P. S. S. Mitropolitului Ghenadie Petrescu.

S'au ascultat: d-nii avocați N. Titulescu, din partea reclamantului, și d-nii avocați Const. G. Dissescu și Iuliu Dragomirescu, din partea pârâtului.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de locot.-colonelul Teodor Atanasiu, prin petiția înregistrată la No. 631 din 10 Ianuarie 1912, în contra Mănăstirei Căldărușani, reprezentată prin I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, fost mitropolit primat al României, cât și în contra I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, fost mitropolit primat, personal;

Având în vedere că obiectul acțiunii este că atât Mănăstirea cât și I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, personal, să fie condamnați solidar la plata sumei de 120.000 lei daune, pentru că a fost împedecat în exercitarea unor contracte de exploatare de pădure și de arendare convenite cu pârâtul;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Prin actul de vânzare înregistrat la administrația financiară sub No. 4548 din 28 Iulie 1909, I. P. S. S. Ghenadie Petrescu, a vândut reclamantului spre exploatare 200 pogoane pădure situate în comuna Lipia-Bojdani, județul Ilfov, și aflată în localitatea Căprăria, fostă a Statului, și cedată sfintei mănăstiri Căldărușani, pe temeiul legii publicată în *Monitorul Oficial* din 12 Aprilie 1909, pe prețul de 80.000 lei, plătit integral, după cum se constată din chitanțele pârâtului trecute în act.

În aceeași zi I. P. S. S. mai consimte reclamantului două contracte: a) unul de arendare pentru 110 pogoane de cultură cu 2750 lei anual, cu începere dela 1 Aprilie 1910 până la 1 Aprilie 1915: b) altul de arendare și vânzare prin care pe de o

parte îi arendează pământul defrișat de sub cele 200 pogoane de pădure ce cumpărase pentru tăere și defrișează pe prețul de 20 lei pogonul, iar pe de altă parte îi vinde și restul pădurei mănăstirei pentru ziua când va termina tăerea și defrișarea primelor 200 pogoane, vândute prin primul contract, a fost oprit în exploatare de ministerul domeniilor, Cassa pădurilor prin ordinele din 23 Iunie 1911 și 27 Septembrie 1911, care îi interzic atât dreptul de a defrișa cât și dreptul de a tăia lemnul și pădurea;

Având în vedere că, în consecință, reclamantul cere ca pârâții să fie declarați răspunzători de prejudiciul ce a suferit prin această oprire;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că în toate contractele invocate se arată că imobilele asupra cărora se contractează sunt proprietatea mănăstirei Căldărușani;

Că, deci, reese din cuprinsul actelor că pârâtul le-a consimțit în calitate de stareț și reprezentant legal al mănăstirei;

Că, de altminterlea, el arată calitatea sa de stareț în toate actele prezentate și că din interogatoriul ce i s'a luat nu rezultă contrariul;

Că, nu poate fi vorba de un drept de uzufruct personal al I. P. S. S. Ghenadie, întrucât nici legea din 1909, care 'l institue stareț pe viață nu 'i dă dreptul de uzufruct asupra averii mănăstirei, nici art. 531 c. civ. nu acordă uzufructuarului un drept de uzufruct asupra pădurilor nesupuse unei tăeri periodice;

Având în vedere că din toate acestea rezultă că I. P. S. S. Ghenadie, nu a contractat în numele său personal și că nici reclamantul nu a putut crede măcar că el lucrează în numele său personal, că, deci, răspunderea sa personală din acest punct de vedere urmează a fi înlăturată;

Având în vedere deci că este stabilit că I. P. S. S. Ghenadie a contractat în calitatea sa de reprezentant și mandatar legal al mănăstirei Căldărușani și deci urmează a se vedea dacă în asemenea împrejurări, fie el ca mandatar legal fie mănăstirea ca mandantă legală, au vreo răspundere față de reclamant;

Având în vedere că conform art. 1545 c. civ., man-

datarul care a dat părții cu care a contractat în asemenea calitate o îndestulă notiță de puterile primite nu e ținut a garanta aceea ce s'a făcut afară din marginile mandatului;

Având în vedere că puterile I. P. S. S. Ghenadie, în calitatea lui de stareț, sunt regulate de dispozițiuni legale, că deci prin faptul că reclamantul știa că contractează cu starețul mănăstirii este presupus că cunoștea dispozițiunile legii, care țarmuresc drepturile sale întru cât nimeni nu este presupus că ignoră legea;

Având în vedere că art. 11 din legea Casei Bisericești din 1906 arată modul cum trebuie administrate bunurile bisericesti, iar codul silvic din 1909, supune regimului silvic pădurile mănăstirești;

Că, legea din 12 Aprilie 1909, relativă la atribuirea unor locuri mănăstirii Căldărușani nu derogă la aceste dispozițiuni;

Că, actele consimțite de I. P. S. S. Ghenadie nu respectă condițiunile de mai sus.

Că, dacă reclamantul cu toate acestea le-a semnat, el a făcut-o pe rizicul lui, iar I. P. S. S. Ghenadie călcând legea, de altmietrelea cu o bună credință necontestată de reclamant, scăpă conform art. 1545 c. civ., de orice răspundere față de acel cu care a contractat;

Având în vedere, în ceea ce privește mănăstirea Căldărușani, că art. 1546 c. civ., prescrie că mandantul nu este îndatorat pentru tot cea ce mandatul ar fi făcut afară din limitele puterilor sale;

Că, astfel fiind, mănăstirea nu poate răspunde de consecințele unei vânzări-arendări ilegale făcută de reprezentantul și mandatarul ei legal;

Având în vedere că chiar dacă ministerul, după cum se pare că a făcut în speță, a autorizat în mod expres defrișarea, violând astfel dispozițiunile din codul silvic, această autorizare nelegală nu poate schimba natura obligațiunilor între părți care trebuie să respecte legile chiar în contra toleranței administrative;

Având în vedere deci pentru toate aceste motive că, dacă printr'un act al Statului ca autoritate tutelară, se împiedică în urmă consecințele unei vânzări și exploatare de pădure făcută în mod ilegal de o autoritate supusă ei, nu poate fi declarat răspunzător

nici reprezentantul legal al acestei autorități nici autoritatea însăși;

Având în vedere că acțiunea este nefondată și urmează să fie respinsă ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d-l președinte I. Manu, respinge.

Semnați: I. Manu, Gh. Popescu.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Tribunalul Județului Ilfov, secția I com.

1914, Decembrie 16

Ordonanța No. 14393

Având în vedere petiția înregistrată la No. 53262 din 1914, prin care d-l Al. C. Algiu, cere a se face formalitățile prevăzute de art 354 și 355 c. com., cu privire la pierderea unei cambii în alb pe timbru de lei două zeci, pe care se află numai numele girantului C. Brătianu din strada Scaune No. 7 din București.

Având în vedere că, conform art. 355 c. com., proprietarul unei cambii pierdută sau sustrasă poate cere anularea ei la tribunalul comercial al locului plății.

Având în vedere că petiționarul a dovedit azi în fața tribunalului atât proprietatea cât și pierderea cambiei reclamate.

Pentru aceste motive, ordonăm:

Că, ori cine posedă o cambie în alb pe timbrul de lei douăzeci pe care se află numai semnătura girantului C. Brătianu din București strada Scaune No. 7 să o prezinte la greșa tribunalului Ilfov, secția I comercială, în termen de 40 zile dela publicarea prezentei ordonațe în *Monitorul oficial*, cunoscând că la neurmă se va declara nulă și fără tărie față cu posesorul ei.

Prezenta ordonanță se va afișa la Bursă, la Primăria Capitalei și la ușa Tribunalului, și se va publica în *Monitorul Oficial*, în ziarele *Dreptul* și *Acțiunea*, conform art. 355 c. com.

Prm-președinte, N. Algiu.

Grefier, Iordănescu.

Dosarul No. 2835 din 1914.